

Ο «χωρισμός» Εκκλησίας και κράτους στην Ελλάδα

Του
ΑΘΑΝ. ΑΝ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ
Καθηγητή Παιδείας, Προέδρου Ιδρύματος Εθνικού
και Θρησκευτικού Προβληματισμού

Στην εφημερίδα «ΤΟ ΠΑΡΟΝ» (17-5-2015) φιλοξενούνται ενδιαφέρουσες απόψεις για το υφιστάμενο καθεστώς των **συνταγματικών, εννόμων και κανονικών σχέσεων** Εκκλησίας και κράτους στην πατρίδα μας. Αφορμή, οι δηλώσεις, ευκαίρως-ακαίρως, αξιωματούχων της κυβέρνησης, κομμάτων και βουλευτών, όπως, π.χ., του υπουργού Παιδείας, του κοινοβουλευτικού εκπροσώπου και βουλευτών του πρώτου κόμματος στη Βουλή των Ελλήνων.

α. Υπουργός Παιδείας. Στην από 13 Φεβρουαρίου επιστολή του Ιδρύματος (απόφαση Δ.Σ. 120η /12-02-2015) προς τον κ. πρωθυπουργό, μεταξύ άλλων, επ' ευκαιρία των προγραμματικών θέσεων της κυβέρνησης στη Βουλή των Ελλήνων, δηλώνονται: «...Δεκθείτε τον προβληματισμό μας για τις "εξειδικευμένες" θέσεις στη Βουλή του υπουργού Παιδείας για τον εν καιρώ "**χωρισμό Εκκλησίας και κράτους**". Ο όρος "χωρισμός" υπονοεί κάτι βίαιο. Ο ακριβής όρος είναι "**Διάκριση**" σχέσεων Εκκλησίας και Πολιτείας. Αυτή υφίσταται σήμερα ως άριστα ρυθμισμένη στο Σύνταγμα και στον Καταστατικό Χάρτη της Εκκλησίας της Ελλάδος. Η Εκκλησία αυτοδιοικείται και δεν αναμιγνύεται στα της Πολιτείας. Το αυτό οφείλεται και αντιστρόφως ουδέν άλλο επ' αυτού απαιτείται. Η ελεύθερη επιλογή του όρκου -θρησκευτικού ή πολιτικού- είναι άλλη υπόθεση. Και οι Μητροπολίτες ενώπιον του Προέδρου της Δημοκρατίας αρνούνται τον όρκο, δίδουν διαβεβαίωση. Στεκόμαστε στις ξεκάθαρες δηλώσεις Σας ενώπιον του Αρχιεπισκόπου ότι οι σχέσεις των δύο θεσμών και **θα αναβαθμισθούν** και θα γίνουν ουσιαστικότερες. Το κοινό στοιχείο, που ενώνει τους δύο θεσμούς, είναι η **Κοινωνία - ο Λαός**, με τα καθημερινά οξέα προβλήματα του. Εδώ υφίσταται θεσμικά, εύλογα, "**συναλληλία**", μεταξύ των προς όφελος του Λαού. Απόδειξη μεγάλη ο αναντικατάστατος ρόλος της Εκκλησίας σε περιόδους κρίσεων, είτε εθνικών είτε κοινωνικών -οικονομικών, όπως σήμερα». Αυτά γράφθηκαν από το Ίδρυμα προς τον κ. πρωθυπουργό, φρονούμε ότι ο κ. πρωθυπουργός ίσεται με πολύ σεβασμό και συνέπεια επί των ανωτέρω διαπιστώσεών μας και δη των δικών του ενώπιον του Προκαθημένου της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία, διά της ιστορίας και του σήμερα της Ελλάδος της κρίσεως, είναι συνεκτική και ευεργετική του λαού, ουδόλως αντιπαλαίους προς αυτόν, όπως συνέβαινε με τους λαούς της Βόρειας και Κεντρικής Ευρώπης, υπό την απολυταρχία του κράτους των Παπών του Ρωμαιοκαθολικισμού. Εξ ου και ο Γαλλικός Διαφωτισμός, που επέβαλε, εύλογα, κράτος **λαϊκό** στη Γαλλία και αλλού. Περιορίστηκε δε το Βατικανό ως οιοσεί κράτος, πνευματικό καθήδρυμα.

β. Ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος. Οι δηλώσεις του για τα ιερά λείψανα της Αγίας Βαρβάρας, και με αφορμή αυτά για το συνακόλουθο «ψωμοτύρι» πάλι περί «χωρισμού» στις σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας, είναι, ασφαλώς, προσωπικών πιστευμάτων του. Η τιμή προς τις ιερές εικόνες και τα ιερά λείψανα, π.χ., της Αγίας Βαρβάρας, δεν είναι ειδωλολατρία. Δεν τιμούμε το ξύλο ή το χρώμα των εικόνων ή τα κόκκαλα των Αγίων αυτά καθ' αυτά. Η τιμή «**εις το πρωτότυπον διαβαίνει**», κατά τη διδασκαλία της Ορθόδοξης Εκκλησίας.

Η Αγία Βαρβάρα, π.χ., άνθρωπος κι αυτή όπως όλοι μας, είναι και **προβάλλει** ως πρότυπο αγωνιστού ανθρώπου μέχρι αιμάτων υπέρ της ελευθερίας της θρησκευτικής συνειδήσεως κάθε ανθρώπου, που είναι κύριο χαρακτηριστικό μιας ευνομούμενης Δημοκρατίας, που επί των ημερών της δεν υπήρχε. Υπήρχε, τότε, επί ρωμαίου αυτοκράτορος Μαξιμιανού (286 - 305 μ.Χ.), ιεροεπολιτικός και πολιτικός και θρησκευτικός ολοκληρωτισμός. Έχουμε και πρόσφατο όμοιο παράδειγμα των άνευ Θεού ολοκληρωτικών καθεστώτων, π.χ., η Σοβιετική Ένωση και οι δορυφόροι της, που κατέρρευσαν λόγω της τυραννίας και του ιδεολογικού ψεύδους που επέβαλαν. Ας θυμηθούμε τον επίσημο τελευταίο διωγμό στη Σοβιετική Ένωση, επί Χρουστσόφ (1965-1966), κατά της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ρωσίας και των άλλων θρησκειών. Εκεί ο «χωρισμός» Εκκλησίας και κράτους, ως άκρως βίαιος, ήταν καταδικαστικός και νεομαρτυρικός. Αποτέλεσμα: Η Σοβιετία παρήλθε και η νέα Πολιτεία της Ρωσίας, π.χ., συνεργάζεται σε αρμονία αλλά και διάκριση με την επίσημα Εκκλησία της Ρωσίας. Απόδειξη μεγάλη των άρρηκτων αυτών δεσμών και η πρώτη επίσκεψη του πρωθυπουργού μας στη Μόσχα τον περασμένο Απρίλιο. Συνεργάστηκε με τον Πούτιν, αλλ' επισκέφθηκε, για συμβολικούς λόγους, και τον Πατριάρχη πασών των Ρωσίων.

γ. Επερωτώντες βουλευτές του πρώτου κόμματος. Διαρρηγνύουν τα ιμάτιά τους, όπως ο Καϊάφας, για τον τρόπο και τα έξοδα υποδοχής της Αγίας Βαρβάρας και του Αγίου Φωτός. Φτηνός λαϊκισμός. Υπενθυμίζουμε τις σωστές προτροπές του πρωθυπουργού προς τους βουλευτές του κόμματός του προκειμένου να απαρνηθούν τα βουλευτικά αυτοκίνητα και άλλα προνόμια προς ελάφρυνση των φορολογούμενων πολιτών. Το έπραξαν; Μπορούν οι επερωτώντες να μας πουν πόσο κοστίζουν οι ίδιοι στον άγρια φορολογούμενο λαό μας; Ο οποίος πού θα απευθυνθεί προς λύση των υπαρξιακών του προβλημάτων; Στην Κομμουνιστική και στη Συγγράυ ή στην Αγία Βαρβάρα; Εδώ ισχύει ο λόγος του Αρχιεπισκόπου μας. Έχουμε ανάγκη από Λόγο, (μεστό, παραγωγικό και υπεύθυνο) και όχι από λόγια, όπερ μεθερμηνευόμενον εστί, περιπλογιές και ανοσιείες και μεγαλαυχίες. Όλοι σας, όλοι μας, να συμπαρασταθούμε στον πρωθυπουργό της χώρας σε πολιτικοοικονομικό επίπεδο και στον σοφό Αρχιεπισκόπό μας για τα πνευματικά - κοινωνικά προβλήματα, για να βγούμε από τη σημερινή πνευματική και κοινωνική και οικονομική κόλαση.

ΥΓ.: Όσα γράφτηκαν προς τον πρωθυπουργό, τα ίδια γράφτηκαν και προς τον αρχηγό του συγκυβερνώντος κόμματος, υπουργό Εθνικής Άμυνας, ο οποίος γράφει στην από 6 Μαρτίου 2015 απαντητική επιστολή του προς το Ίδρυμα: «*Κύριε πρόεδρε... εύχομαι να συνεχίσετε με την ίδια δύναμη την πλούσια δραστηριότητά σας, με γνώμονα τα εθνικά και θρησκευτικά μας θέματα. Με εκτίμηση, Πάνος Καμμένος*».